

PŘÍLOHA I

Aktivní slovesa pro formulaci výukových cílů a učebních úloh

Stupeň kognitivního (poznávacího) cíle	Aktivní sloveso (slovesná vazba)
<p>1. Znalost (zapamatování si)</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkrétních poznatků (termínů, pojmů) • postupů a prostředků zpracování vědomostí (metodologie, kategorie, kritéria) • všeobecných a abstraktních poznatků (zákonů, teorií) 	<p>definovat napsat opakovat pojmenovat popsat reprodukovat seřadit vybrat vysvětlit určit</p>
<p>2. Porozumění</p> <ul style="list-style-type: none"> • převod (např. překlad z jednoho jazyka do druhého nebo převod z jedné formy komunikace do druhé) • interpretace (přeskupení, reorganizace, nový pohled na zapamatované, rozlišení podstatného od nepodstatného) • extrapolace (odvození, odhad důsledků vyplývajících z trendů a posloupností) 	<p>zařadit dokázat interpretovat ilustrovat objasnit odhadnout opravit přeložit uskutečnit vyjádřit vlastními slovy vypočítat zkontrolovat změřit formulovat jinak</p>
<p>3. Aplikace</p> <ul style="list-style-type: none"> • využití abstraktních a všeobecných vědomostí (pravidel, principů, zákonů, teorií, metod, technik, postupů, myšlenek) v konkrétních situacích 	<p>aplikovat demonstrovat diskutovat interpretovat plánovat použít řešit uspořádat vyzkoušet prokázat uvést do vztahu</p>

PŘÍLOHA 2

Slovníček základních pedagogických a didaktických pojmů

	Aktivní sloveso (slovesná vazba)
4. Analýza (rozbor konkrétní informace, procesu, systému) <ul style="list-style-type: none"> • na prvky (části) • na vztahy mezi prvky • z hlediska principů uspořádání prvků a jejich vztahu 	analyzovat provést rozbor rozhodnout rozlišit rozčlenit specifikovat, najít principy uspořádání
5. Syntéza <ul style="list-style-type: none"> • složení prvků a částí do předtím neexistujícího celku (do ucelené výpovědi, plánu nebo do množství operací nutných k vytvoření díla nebo jeho projektu, modelu) formou: <ul style="list-style-type: none"> – vypracování individuálně specifické informace – vypracování operačního plánu – odvození souboru abstraktních vztahů 	kategorizovat klasifikovat zkombinovat modifikovat navrhnout zorganizovat reorganizovat shrnout napsat zprávu vyvodit závěry
6. Hodnotící posouzení <ul style="list-style-type: none"> • posouzení hodnoty myšlenek, dokumentů, výtvorů, metod, postupů, řešení podle: <ul style="list-style-type: none"> – vnitřních kritérií (věcná správnost a návaznost myšlenek, přesnost údajů, logická souvislost závěrů s předpoklady) – vnějších kritérií (stovnění posuzovaného s analogickými výtvory, s vynikajícími výtvory) 	argumentovat obhájit ocenit oponovat porovnat posoudit prověřit zdůvodnit vyvrátit podpořit srovnat s normou provést kritiku uvést klady a zápory
7. Tvořivá činnost <ul style="list-style-type: none"> • navržení a vytvoření samostatného projektu, práce, modelu, systému, textu • prezentace vytvořeného díla • obhájení produktu 	navrhnout vyprojektovat sestavit vyjádřit nové inovovat model, postup, systém vypracovat

akulturace

Přizpůsobování jedince kulturním normám a zvyklostem společnosti (národa, etnika), které původně nebyly jeho vlastní (problematika imigrantů).

aspirační úroveň

Úroveň náročnosti cílů, kterou si člověk vytýčuje a jejichž dosažení očekává. Dosažení cíle je pocítováno jako úspěch, nedosažení jako neúspěch. Aspirační úroveň může být různě vysoká, přiměřená či nepřiměřená schopnostem a možnostem jedince, může být různě vysoká také v závislosti na typu činnosti.

audiovizuální pomůcka

Didaktická pomůcka, která působí současně na zrak i sluch posluchačů (výukový videozáznam, zvukový výukový film).

autorita

Legitimovaná moc, uplatňovaná v souladu s hodnotami těch, kdo jsou ovládnáni, je uplatňovaná formou, která má jejich souhlas. Autorita je formální (daná sociální pozicí) a neformální (vyplývá z pozitivního hodnocení osobnostních a odborných kvalit nositele autority).

bezděčné učení

Učení neúmyslné, které není řízeno představou cíle, je nesystematické, náhodné. Může vzniknout jako vedlejší produkt úplně jiné činnosti, nebo je výsledkem pobytu a činnosti člověka v určitém pracovním nebo sociálním prostředí.

Bloomova taxonomie cílů

Hierarchicky uspořádaný systém poznávacích (kognitivních) cílů výuky. Je výsledkem práce skupiny amerických psychologů vedených B. S. Bloomem (1956). Začíná procesy nejméně náročnými na myšlení a končí procesy nejnáročnějšími. Je to šest základních tříd cílů: zapamatování, porozumění, aplikace, analýza, syntéza, hodnotící posouzení. V poslední době je taxonomie doplněna ještě o sedmý stupeň dosažení cíle – kreativitu.